

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5—
na mesec 1-90

Izaja vsak dan zvečer izvenredni nedeje in praznike.

Inserati veljajo: petostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Novi uradniški zakon.

Časovno napredovanje in službena pragmatika.

Dunaj, 30. novembra.

V parlamentu je bila danes razdeljena vladna predloga, katere oficijelni naslov se glasi: »Zakon o službenem razmerju državnih uradnikov in državnega služabništva (službena pragmatika)«. Ze večer smo brzojavno poročali o govoru, s katerim je notranji minister baron Heindl vladni osnutek v parlamentu uvedel, in danes smo podali iz njega telegrafično nekatere določbe, ki se tičejo časovnega napredovanja in potrebnega pokritja torej pred vsem materialne plati celoga vprašanja. V pričujočem članku se k predlogi še enkrat vračamo. O zakonu, katerega je razdeljen v 132 precej obsežnih paragrafov seveda ne moremo obširno razpravljati, temveč se moramo zadovoljiti s tem, da poudarimo njegove tendence in one konkretne določbe, ki so važne tudi za najširšo javnost.

Ze pod Bienthomom je vlada pripravljala in predložila parlamentu uradniške predloge (službena pragmatika in časovni avanzma), o katerih je odtok za državne nastavitve tudi obširno razpravljala. Križeva in križnata pot, po kateri je hodilo uradniško vprašanje pod Gautschem in Stürghom je se v živem spominu, sad dolgi boj, v katerih vlada haš ni igrala najslavnejše vloge, je današnja predloga, ki bo upajmo zdajnja in definitivna.

Od prejšnjih osnutkov se razločuje najnovjši posebno v dveh točkah: določbe glede službenih dolžnosti uradnikov in slug (predloga se nanaša le na pragmatično nastavitve državne uradnike, izvenredni profesorje in sodnike, za katere se izdeluje posebna pragmatika, ter na prave državne sluge) so bile v novi kodifikaciji bistveno spremenjene ter v nekaterih točkah ublažene; na mesto časovnega avanzmaja, pa je vlada uvedla nekaj kombiniran sistem, ki temelji na ideji avtomatike, pripisuje na obenem primeren vpliv tudi kvalifikaciji posameznega uradnika resp. njegovega delovanja. Vladni osnutek označuje tu napredovalni način kot »časovno pomaknjenje«

(Zeitvorrückung). Bistvo tega napredovanja je: po preteku zakonito določenega števila let, katere je preprerušil uradnik v gotovem činovnem razredu in pod pogojem, da je njegovo službovanje kvalificirano vsaj s kalkulo »primerno« ter, da je tudi z uspehom napravil eventualno predpisan strokovni izpit, ima vsak uradnik pravico tirjati prejemke (plačo in aktivitetno doklado) najbližje višjega činovnega razreda, nima pa pravice do imenovanja v tem najbližje višjem činovnem razredu, ki ostane v principu, kakor doslej odvisno od njegove usposobljenosti in uporabnosti ter event. tudi obstoječe potrebe. Novi način napredovanja deli torej dosedanj avanzma takorekoč v dva dela: eden čisto materialni, za katerega je v bistvu merodajen le potek časa, in drugi predvsem idealni, s katerim je združen »rang« in višjemu činovniškemu razredu pristojen delokrog. To novo časovno pomaknjenje garantira uradniku napredovanje le do gotovega činovnega razreda, in ne velja za one, ki bodo z dnem, ko stopi novi zakon v veljavo, dosegli 35. službeno leto ali pa že 60 let stari. Vrš se tudi v raznih kategorijah v raznih rokih. Osnutek statuta 5 uradniških skupin, za katere je merodajna zakonito zahtevana predizobrazba. Prva skupina A (uradniki z akademsko izobrazbo) garantira posamezniku napredovanje vsaj do VII. razreda, tako da pridejo po največ 5 letih iz X. v IX. razred, po 7 letih v VIII. in po nadaljnjih 7 v VII. razred. Skupina B (srednja šola in visokošolski kurz z državnim izpitom) napreduje do VIII. č. r. (4 leta v XI., 5 let v X., 7 let v IX.), skupina C (srednja šola) do VIII. č. r. (6 let v XI., 6 v X., 7 v IX.), skupina D (4 razredi srednje šole in strokovni izpit) do VIII. č. r. (6 v XI., 7 v X., 9 v IX.), skupina E (več kakor ljudsko šolo) do IX. č. r. (6 v XI., 9 v X.). Da se šteje preluženo leto v napredovalni rok, je potreba, da je bil uradnik dotično leto kvalificiran vsaj s kalkulo: primerno. Časovni avanzma v običajnem smislu te besede velja pa (če smemo to označbo sploh rabiti) za praktikanke, katerim garantira zakon imenovanje za uradnika (torej tudi »rang«) v onih slučajih, v katerih se izvrši uradniško imenovanje v XI. činovnem razredu po 8 letih, v ostalih slučajih pa v skupinah A, B, C po 3 in v skupinah D, E po 4 letih. Praktikantom skupine A je v bodoče zajamčen tudi adjutum 1000 K, ostalim skupinam 600 K. ozir. po 1/2 letnem službovanju 1200 K in 800 K.) — Natančne določbe vsebuje zakonski osnutek nadalje glede predpisa (brezobrestno v višini trikratne mesečne plače plačljiv tekom 2 let) ter glede pokojnine in preskrbovalnine. Natančno so nadalje statuirani dopusti, glede katerih razpada uradništvo v 2 oddelka: oni ki še ne služijo 15 let imajo pravico kot praktikanke, uradniki XI., X. in IX. čin. razr. zahtevati na leto 14 dni dopusta, uradniki v VIII. in VII. č. r. 3 tedne, od VI. č. r. naprej 4 tedne. Po dosluženih 15 letih se povisa dopustna doba na 3 ozir. 4 ozir. 5 tednov. Glede časovnega napredovanja je še pripomniti, da se isto ne izvrši avtomatično, temveč le na posebno vlogo posamezniku, ki mora v njej dokazati tudi vse zakonito predpisane predpogoje. Napredovanje je izvršeno z dostavitvijo posebnega dekreta, velja pa že od dneva, ki sledi onemu, na kateri je potekel »napredovalni rok«.

Za državne sluga je uveden princip avtomatičnega napredovanja iz ene plačilne stopnje v drugo, odpravljen pa so dosedanje službene starostne doklade ter nadomeščene z novo starostno doklado à 200 K. ki se vstee v pokojnino in do katere imajo sluga pravico po 4 letih, katere so presluzili v najvišji plačilni stopnji: možno državne policije do bi po 4 letih 100 K starostne doklade, ki se zviša v 5. 9. 13. 17. in 21. službenem letu po 100 K. Kakor smo že javili, zahteva izvršitev službene pragmatike v prvem letu 11.600.000 kron.

Pondarjali smo že, da loči službena pragmatika precej ostro materialno stran uradniškega karakterja od idealne. Razmerje uradnika v službi, njegova odgovornost napram predpostavljenim, njegove službene dolžnosti in pravice so v pragmatiki natančno orisane in predpisane. Ni namen tega članka podati o tem gradivni kritično razpravo, priložnost zato se bo nudila kadar začne raz-

prava v parlamentu resp. v odseku. Zato naj zadostujejo nekatere splošne, informativne opombe. Predpogoj avanzmaja v višji činovniški razred s pripadajočim mu delokrogom in »rangom« je odvisen od usposobljenosti, uporabnosti in zanesljivosti uradnika. Te lastnosti konstatirajo pri centralnih uradih se nahajajoče šolske, imenovane kvalifikacijske komisije na podlagi poročil predstojnikov, ki se nanašajo na 1. strokovno znanje, 2. zmožnosti, 3. pridnost, vestnost in zanesljivost v službi, 4. sposobnost glede obveščanja s strankami, 5. jezikovno znanje, 6. uspehe službovanja, 7. zadržanje v službi in izven nje, 8. pri vodilnih uradnikih tudi posebno usposobljenost za dotično mesto. Kvalifikacijski kalkuli je »izborene«, »prav dober«, »primeren« in »manj primeren«. Uradnika je o tem kalkulu obvestiti; uradnik ima tudi pravico tekom 14 dni po obvestitvi vpogledati v kvalifikacijsko tabelo ter si jo predpisati ter, če se ne glasi najmanj »primerno« se pritožiti na posebno pri centralnem uradu se nahajajočo komisijo.

Posebne važnosti je kvalifikacijski činitelj 7. (zadržanje). Tozadevno predpisuje službena pragmatika uradniku gotove dolžnosti in mu tudi daje posebne pravice. Posebno pozornost je treba obratiti §§ 31. in 32.; prvemu radi tega, ker v prav splošnih in nedoločenih besedah govori o »stanovski časti« in ker poudarja, da se mora uradnik izogniti vsega, kar bi škodovalo disciplini, to je razmerju med pod in nadrejenimi, kar je sicer v principu gotovo odobravalno, kar pa bi moralo biti izvedeno nekoliko natančneje. Posebno odločeno pa je § 32., ki prepoveduje uradnikom nedeležbo pri onih družtvih, ki bi se po svojih stremljenjih ali svojem delovanju protivila uradniškimi dolžnostim. Kakšna in katera društva so to? Samovolji uprave je s to nedočajno določbo odprto najbolj široko polje. Opozarjati je tudi na § 27., ki m. dr. pravi, da je uradnikova dolžnost »ogibati se vsega, kar bi moglo škodovati rednemu poslovanju uprave«; ta stavek je predvsem naprejem proti pasivni resistenci.

Vprašanje uniforme je rešeno v fakultativnem smislu, vendar pa se more naredbenim potom predpisati

za gotove službe tudi uniformo. Zanimivo je, da smejo praktikanti skupine A nositi uniformo XI. činovnega razreda.

Uradniško kazensko pravo se deli v redovno in disciplinarno postopanje. Uradnik je v disciplinarnem postopanju, ki se vrši pred posebnimi senati, stranka in ima pravico si izbrati med svojimi tovariši (ne pa med odvetniki!) zastopnika, tudi mu je priznana napram članom discipl. komisije odklanjevalna pravica. Disciplinarno postopanje je organizirano v dveh instancah. Redovne kazni so: posvaritev in denarna kazen; disciplinarne kazni: ukor, izključenje iz časovnega napredovanja (največ 3 leta), znižanje prejemkov, upokojeitev z znižanimi prejemki, odpust iz službe. Mutandis mutandis veljajo te določbe tudi za državne sluga. — Službena pragmatika za sodnike in za profesorje predloži vlada v najkrajšem času.

Treba poudarjati, da vzdržuje vlada svoj junktim med uradniško predlogo in pred meseci v parlamentu predloženimi davčnimi predlogami. Treba bo torej zbornici mnogo hladnega in hitrega dela, če se naj izpolni želja ne le uradnikov temveč tudi vseh, ki vejo ceniti pomen tega stanja, in če naj službena pragmatika postane s 1. januarja 1912 — zakon.

Italijansko-turška vojna.

S tripolitanskega bojišča.

Iz Tripolisa so došla v Carigrad uradna poročila, ki pravijo, da je bil italijanski napad dne 28. novembra pri Kasr-el-Husseini odbit. Bojujejo se na celi črti.

Nehet-bej brzojavlja v Carigrad: Vsled premoči sovražnikove smo prisiljeni umakniti se in sicer polagoma do pušave.

Iz Desibata poročajo: V zopetnem boju med Mesrijem in Handididem so bili Italijani poraženi in so izgubili kakih 1000 mož in šest topov.

Iz Tripolisa poročajo v Rim: Voditelju tobačne agencije v Zuari, ki je angleški podanik in katerega so Turki prisilili, da se je v arabski obleki bojeval proti Italijanom, se je posrečilo uiti v Tunis. Ta poročila, da so Italijani z uspehom bombardirali

LISTEK.

Nesrečna miklavževka.

Spisal Studenko.

(Konec.)

Zvečer pa sva navadno s Puntarjem hodila skupaj do pozne ure po ulicah, ali če sva imela denar, sva se zatekla tudi v gledališče. Blizali so se pa tudi za otroke in za stare veseli časi. Na trgu so bile že postavljene kolibe, kjer so prodajali razne slašice za Miklavžev dar. Otroci s starši, pa tudi študentje, gospodične in gospodje so se podili med temi šotori. Na tem prostoru se je pod krinko otroške prostosti dovolilo marsikaj, kar bi bilo drugače na ulici prepovedano. Tako smo vpeljali tisto leto palice-miklavževke imenovane, s katerimi smo prav previdno in s primerne obzirnostjo božali mimoidoče gospodične. Če smo imeli na kako »gosko« posebno piko, nismo zadrževali miklavževk, ampak padale so včasih prav pošteno, tako, da je slednjič »goska« ubežala pred sirovimi »goskami« naravnost domov. Seveda je ostalo tudi kaj takega brez drugih posledic in se je vse vzelo slednjič za šalo. Spoznali smo pa že na obrazih, katerim niso všeč take šale. Te smo pustili pri miru in visoko dvignili glave, kadar smo šli mimo njih. Moj prijatelj Puntar je bil posebno navdušen za te šale. Nagoovoril je tudi mene, da sem si kupil

palico. A imel sem smolo. Tisti večer je prišla na Miklavžev trg tudi moja Pavlica. Prvič, ko sem jo zagledal, sem jo spodobno pozdravil in s palico na skrivnem malo pobožal.

»Aha, tale je pa tvoja,« je rekel Puntar, ko sva šla mimo nje. »Spodobni se, da greva za njo,« pravi prijatelj. Obrnila sva se in šla. Ko smo se na koncu trga hoteli obrniti, sem vzdignil palico, da bi še Pavlino tovaršičko malo pobožal. Vseh muh polni Puntar pa me v tistem hipu prime za roko in zamahne s tako silo, da je naredila moja palica nepričakovan učinek. Padla je prav pošteno, pa ravno po Pavlici in — o j groza! — po njenem obrazu . . .

»Škandal!« — »Impartinenca!« — »Kmetje!« Te hude obsodbe so se slišale deloma iz ust moje Pavle, deloma iz ust njene tovaršičke. V tistem hipu pa sta obe izginili s trga. Videl sem samo še jezen pogled Pavlin . . .

»Kaj si storil!« rečem Puntarju. »Oprost, nisem te mislil potlačiti v smolo. Če bo kaj hudega, izgovori se name. Jaz se ne bojim nobene goske!«

Tisti večer sem bil slabe volje. Bal sem se, da se izteče zame slabo pri Pavli. In res! Drugi dan sem dobil uničujoče pismo od Pavle. Izrekla mi je vse: da sem kmet in da kljub svojim študijam nisem prišel tako daleč, da bi se na javnih prostorih svojem stann primerno obnašal. Nazadnje mi je slovesno odpovedala svojo ljubezen in vsako nadaljnjo zvezo.

Kaj takega nisem pričakoval. Hotel sem se maščevati nad Puntarjem. Toda ta se mi je prav spodobno opravičil in mi rekel, da je morda to šele sreča zame. »Lahko zvedo v šoli, ti izgubljaš čas, kar ti lahko škoduje,« je svetoval prijatelj. Soglašal sem z njegovimi izjavami, zlasti, ko mi je povedal zgodbo svoje ljubezni. Imel je lepo punico, bogato hčer trgovca in gostilničarja v svojem rojstnem kraju. Kupil ji je celo za trdo prihranjen denar draga darila. Zatrjevala mu je, da ljubi le njega in ga bo do konca svojega življenja. Neki večer ob počitnicah pa je šel Puntar mimo one gostilnice, kjer je bila njegova izvoljenka. Ker ni imel ravno denarja in je bilo že temno, je pogledal samo mimogrede pri slabo zagrnjenih oknih v gostilno. Odkril se mu je čuden in mučen prizor. Njegova izvoljenka se je ravno objemala in poljubovala z železniškim uradnikom. Puntar je udaril po oknu in hitro odšel. Drugi dan ji je odpovedal pismeno vsako nadaljnjo zvezo. Darove, ki jih je on nakupil, mu je ona poslala nazaj. Puntar jih je pa prodal in bil zanje dostikrat dobre volje. In še predno je zapil darove, je pozabil nanjo.

»Take so,« je rekel Puntar »in tudi tvoja se ti lahko izmeveri. Boljša je, da se je odkrižala, dokler nima ljubezen še tako močnih korenin.«

Puntarjeve besede so bile olje za moje rane. Potolažil sem se in kmalu sem bil ozdravljen hude bolezn — ljubezni . . .

Naš štrajk ni hotel tako hitro ponehati. Ko je prišla prvič deputacija k ravnatelju, jo je strogi mož napodil in naročil, da moramo priti takoj vsi v šolo, drugače nam pokaže svojo ravnateljsko moč. Mi pa smo bili ogorčeni nad takim postopanjem in vstrajali smo dalje.

Tako je minil celi teden, minil je sveti Miklavž, ki je meni vzel lepo ljubico Pavlo, a izposloval nam ni ta svetnik naših zahtev. Še par dni smo čakali ugodne rešitve svojih pravic. Slednjič je vendar tudi ravnatelj postal milejši in obljubil je deputaciji, da se bo gledalo bolj mило na nas, ako pridemo takoj v šolo. Obljubil je tudi, da se nikomur ne stori nič žalega. S tem smo bili slednjič vsi zadovoljni in šli smo zopet v šolo, seveda malo bolj s težkim srcem.

Atila je bil od sedaj z nami bolj prizanesljiv. Dali smo mu kolikor toliko strahu s svojim štrajkom.

Toda prišlo so druge stvari na dan, v katere sem bil v obilni meri zapleten jaz. Neki sošolec je izvedel to: Moja bivša ljubica Pavla je pripovedovala svoji sošolki, kateri smo glavni voditelji štrajka. Povedala je imena in natančno vse, kdo je govoril na shodih in kaj je govoril. Tista Pavlina sošolka pa je stanovala pri nekem profesorju z gimnazije, ki je vse vedno zapisal.

Sedaj sem bil pa jaz v smoli. Letele so name v šoli pesvke in da me ni branil in zagovarjal z vse zgovornostjo svojega jasnika prijatelja Puntar, gotovo bi se mi bila godila slaba. »Tovariši!« je rekel Puntar,

stoječ na katedru, »to je le smola našega sošolca, ne hudobija. On je bil tako zaupljiv napram svoji ljubici, da ji je zaupal tajnosti, v katere je bil zapleten tudi on in kar bi lahko škodovalo tudi njemu samemu, ne le nam drugim. Zato ne smemo obsojati njega, pač pa punce, ki imajo tako hude jezike, da še celo vpričo profesorjev ne morejo molčati o takih stvareh. Posebno hudega se nam ne bo zgodilo. Saj so nam obljubili, da ostane vse to brez hudih posledic za nas. Ako bi pa profesorji vzeli koga vsled tega na piko, pa zopet štrajkamo. Jm že pokažemo, kdo smo mi. To nam bodi za svarilo, da ne smemo zaupati puneam najmanjše skrivnosti. Prosim vas tudi, da ne bo kdo zopet te moje govorance nesel še danes svoji ljubici na nos.«

»Živel Puntar!« je donelo po razredu. Po teh besedah so se potolajili nemirni duhovi. Jaz pa sem stisnil Puntarju roko, ker me je tako imenitno zagovarjal. Zvečer pa sva bila pol litra vipavca, ki sem ga plačal jaz in tudi cigaret sem mu kupil za zadnje vinarje.

Kljub tajni ovadbi, se profesorji vendar niso zmenili za glavne voditelje štrajka. Tako se je končalo vse v redu in tudi meni ni bilo žal, da mi je nesrečna palica-miklavževka odpodila ljubico Pavlo, ki mi je naredila tako zmošnjavo, da me je še Puntar komaj izrezal iz hude obsodbe sošolcev . . .

Zuaro, da pa ni bil nihče od prebivalcev usmrčen.

Agencija Stefani poroča iz Tripolisa: Utrjevanje naših novih pozicij napreduje, čeprav skuša sovražnik delo motiti. V zadnjih bojih smo imeli 22 mrtvih in 44 ranjenih, dočim je imel sovražnik 10 mrtvih, med temi dva častnika, in ravnotoliko ranjenih. Mesto Tangiuro smo bombardirali. Vojna ladja »Zitta Catania« je zalotila grško ladjo »San Nicola«, ki je hotela utihotapiti prepovedano blago. Ladjo so prepeljali v Benghazij.

Angleško časopisje poroča, da so se vršili pri Benghaziju, Derni in Tobruku hudi boji. Na obeh straneh je padlo kakih 1500 mož.

V obrambo Dardanel.

Berolinski »Lokalanzeiger« poroča, da računa Turčija z eventualiteto, da pride turška mornarica pred Carigrad. Ministrski svet se je predvčerajšnjem pozno v noč bavil s to perspektivo in je pripravil spomenico na vevlasti. Turčiji ne more nihče zabraniti, da bi se za tak slučaj ne pripravila. Nadalje se je pričelo poročilo vojnega ministra o inspekciji Dardanel. Sklenili so, zbrati na obeh obalah morske ožine 60.000 mož in postaviti na ogroženih mestih težke poljske topove.

Italijanska vojna ladja pri Perimu.

Iz Perima poročajo, da je neka italijanska bojna ladja začela bombardirati trdnjavo Sejh Sajd, ki leži kaki dve miljii vzhodno od Perima.

Vojni stroški.

Iz Milana poročajo, da so se vojni stroški zelo zvišali. V drževanje armade, broječe več nego stotisoč mož, velja vsak dan več nego pet milijonov lir.

Italijanski ogleduhi v Peri.

Carigradski listi poročajo, da je policija 29. novembra prišla v Peri dva italijanska častnika, ker sta na sumu kot ogleduha. Nato so ju izgnali.

Politična kronika.

Kakor se razglašja je šef generalnega štaba Konrad plemeniti Hütendorff demisijoniral. Na njegovo mesto pride sekcijski šef Schemua.

Ministrstvo za javna dela je dovolilo za sokolski zlet v Pragi leta 1912 subvencijo 10.000 K z izrecnim poudarkom, da se sme ta vsota porabiti samo za pospešitev tujkega prometa pri sokolskem zletu.

Med Rusijo in Perzijo se ne vladati mir, kakor to skušajo nekateri listi dokazati. Nasprotno je Rusija poslala Perziji novo noto, na katero zahteva odgovor tekom 48 ur. Če bi se perzijska vlada ne hotela udati, bo začela ruska ekspedicija, ki se nahaja sedaj v Reštu, prodirati v Perzijo. Do sedaj se je perzijska vlada že zavezala, da plača vse stroške ruske ekspedicije v Perzijo. Tudi se je v Teheranu pod pritiskom Rusije konstituiral kabinet ter se je včeraj predstavil parlamentu. Sedaj se nahaja na perzijskih tleh 6000 ruskih vojakov. To priliki izrablja tudi bivši šah Mohamed Ali, da se pogaja s perzijskimi veljaki. Njegovega bivšega tajnika je nekdo na cesti ustrelil. Morilec je pobegnil.

Štajersko.

Iz Škofjeverja nam pišejo: Kakor povsod drugod, so se imele vršiti tudi v naši občini občinske volitve. Klerikalni naš župan Vrečko se je dogovoril z župnikom, kogar bi se naj volilo v krajni šolski svet in je pri seji tudi dotične možake mirno predlagal. Misli je, da bo šlo kar tako po domače brez glasovanja, pa se je zmotil. Večina je bila proti župnikovim kandidatom in izvoljeni so bili gg. Ignac Gorišek, Alojz Bincl, Anton Okorn in Jože Ofentašek, sami napredni Slovenci. Župan je proti tej izvolitvi godrnjal, češ, da ni nič več vere v škofjevaški občinski hiši. Pod »vero« je razumel seveda farovško komando. Te je še sicer nekaj v škofjevaški občinski hiši — pa poskrbeli bodemo, da je po prihodnjih volitvah ne bo čisto nič več — in Vrečka tudi ne več na županskem stoleu. Zadnje državnozbornske volitve so jasno pokazale, kako lice ima škofjevaška občina in tudi v občinskem zastopu hočemo imeti samo naprednjake!

Uradni dnevi spodnještajerskih okrajnih glavarstev meseca decembra. 1. v Vitanju, 5. v Peklu, 6. v St. Jurju ob Ščavnici, 7. v Slov. Bistrici in Gornjem gradu, 13. v Gornji Radgoni, Kozjem in Marnbergu, 14. v Smarju pri Jelšah, Sv. Lenartu in Rogatu, 15. v Sevnici, 20. v Ormožu, v Šostanju in Velenju, 28. v Trbovljah.

Iz Središča. Na Martinovo zvečer so nabrali v veseli družbi pri g.

Zabavniku v Jastrebovcih za družbo sv. Cirila in Metoda znesek 4 K 43 v ter ga doposilali tukajšnji podružnici. Priščina hvala!

Iz Gaberja pri Celju. Zelo so se trudili za zmago renegatov pri občinskih volitvah oče Jarmer. Svetovati bi jim bilo, naj bi napravili red najpoprej v lastni hiši, potem bi se se le brigali za občino. In njihovo mesto bi bilo v slovenskem taboru, saj so dober Hrvat, če bi bili značajni. V Celju so seveda oče Jarmer »Nemec«, ki še nemški ne zna. V rokah imamo kuriozno pismo, ki so ga pisali oče Jarmer »im Nahmen der Deutschen« nekemu volilu. Kaj mislite, g. Jarmer, ali so imeli tisti Hrvati, ki so na celjskem kolodvoru nekoga celjskega renegata nekoč popolnoma opljuvali, prav ali ne. Mož je bil neki čisto podoben lesotrcu Jarmerju. Za sigurno seveda ne bodemo ničesar trdili — saj oče Jarmer so značajen in pošten mož, ki bi kaj takega gotovo ne zaslužili.

Iz Maribora poroča Tgp., da hočejo stavkati učitelji obrtno-nadaljevalne šole v Mariboru in sicer mislijo ustaviti s 1. decembrom poučevanje. Vzrok so prenizki honorarji. Mesto Maribor boja ne more več dati (dasi je za nemškonačionalne strankarske darove vedno denarja dovolj), vlada pa tudi neče ničesar slišati o zvišanju podpore, katero je celo od 6 na 5 tisoč znižala. Sicer imajo učitelji tudi s tega stališča prav, če ustavijo pouk, ker ta danes itak ni mnogo vreden. Tri četrtine obrtniških učencev je Slovencev, ki jim nemški poduk mnogo ne koristi. V Mariboru bi morala biti obrtno-nadaljevalna šola najmanj dvojezična, ako bi se hotelo doseči uspešen poduk.

V Ljutomeru priredi moška Ciril-Metodova podružnica v terek, dne 5. decembra 1911 ob 6. zvečer v prostorih g. Cerisna običajni miklavžev večer. Spored: Ob 6. nastopi Miklavž s spremstvom in obdari otroke. Ob 7. obdaritev odraslih. Za odrasle mora biti vsako darilo kolekovano z narodnim kolkom. Po dovršenem sporedu prosta zabava.

Ljutomerski diletantje so morali na 8. decembra 1911 določeno vpriporitev narodne igre »Reček Andrejček« preložiti zaradi nastalih ovir na nedeljo, dne 17. decembra 1911. Predstava se začne ob 7. zvečer in se vrši v dvorani ge. Kukovec. — Podrobnosti objavimo.

Drobne novice. Prestavljen je poštni pristav Anton Hrastrnik iz Maribora v Gradec. — Iz Koroške poročajo: Neznani umorilci so v vložili 27. novembra v trgovino s sladkarijami, katero ima neka Fani Ejtich. Vzel je iz zaklenjene miznice 350 K in zlato žensko uro ter zginil. Tatvine je osumljen neki bivši slaščičarski pomočnik pri Ejtichu. — Iz Maribora. Zadnje tedne se je pogosto dogajalo, da je nekdo kradel z grobov na mestnem pokopališču evetlice, vaze itd. Konečno je policija dobila tatice, neko 18letno dekle, Alojzijo Laupal. Ukradene predmete so našli pri njej v stanovanju. — Dolgoprsti mežnar. V Sent Janžu pri Sp. Dravogradu je nekdo že dvakrat izpraznil nabiralnik pri glavnem altarju farne cerkve. Sum leti na mežnarja Vincenca Poplaka, ki se nahaja v jako slabih razmerah. — V mariborskem okrajnem glavarstvu so zmagali Slovenci pri volitvah v osebnohododarsko komisijo v III. razredu. Izvoljena sta bila Pišek in Kamberger. V II. razredu so dobili Slovenci 72, Nemci 74 glasov, v I. razredu je bilo nemških glasov 10, slovenskih 5. Gotovo lep uspeh! — V Gornjem gradu se vrše v kratkem občinske volitve. Pozor, naprednjaki! — Iz Celja nam poročajo, da prirede slovenski železničarji v nedeljo zvečer ob 8. uri »Pri zelenem travniku« božičnico. Igra železničarska godba. — Za častnega občana je izvolila občina Hardek dr. Ivana Preskerja, okrajnega sodnika v Ormožu. — Pri Sv. Bolfanku na Kogu snujejo gasilno društvo. Pravila so že potrjena, tudi odbor je že sestavljen. Za načelnika je izvoljen g. J. Tomažič z Vitana. — Pri Sv. Stefanu blizu Smarja je izvoljen za načelnika krajnega šolskega sveta posestnik Peter Zakovšek. Dosedanji načelnik, Franc Pungertšek, ki je opravljal to častno službo 21 let, izvolitve ni hotel sprejeti.

Koroško.

Požar. V okolici Volšperka je pogorelo posestvo Simona Kaltschmieda, hiša in gospodarsko poslopje. Živino so rešili. V stanovanju je imel Kaltschmied 600 K denarja, ki je tudi pogorel. Vzrok požara je neznan. Škoda je velika in je bil Kaltschmied zavarovan le za malenkostno vsoto.

Prepovedan semenj. Politična oblast je prepovedala zaradi živinske

kuge semenj za blago in živino, ki bi se moral vršiti dne 9. decembra v Volšperku.

Vojaški begun. Na vrtu za neko hišo na Celovski cesti v Beljaku so našli popolno uniformo in orožje nekoga topničarja. Poleg vojaške obleke je ležala prazna škatlja. Pobegnil je namreč neki novinec tamonjskega topničarskega polka in se tam preoblekel. Vse poizvedbe za njim so ostale do sedaj brezuspešne.

Detomorilka. Pri posestniku in peku Lampersbergerju v Sachsenburgu pri Möllbrücke uslužbena 32-letna dekla B. Pupelsheim je pred par dnevi porodila, zavela novorojenčka v cunje in ga zaklenila v svoj kovčeg. Ko so vsled smrdu našli truplo novorojenčka, je Pupelsheimova trdila, da je vsled bolezni splavila. Zdravniki so konstatirali, da je bil otrok popolnoma razvit in da je živel. Pupelsheimova ima že dva nezakonska otroka in sicer je star prvi že 16, drugi pa 8 let.

Primorsko.

Porotno sodišče v Gorici. Porotno sodišče v Gorici je obsodilo prvi razpravi proti Valentinu Tomasinu iz Platišča v Benečiji zaradi večkratnega poskušnega posilstva, obtoženca Tomasina na 6 let težke ječe. Dalje se je vršila razprava proti kremljarju in kleparju v Gorici Alojziju Fantuzziu, ki je dne 25. avgusta v veži sodnega poslopja v Gorici dvakrat ustrelil na odvetniškega kandidata dr. Batigija. Obtoženec je streljal iz maščevanja. Batigija ni zadel. Porotniki so potrdili vprašanje uboja in sodišče je obsodilo Fantuzija na 18 mesecev težke ječe. — Zaradi roparskega napada se je zagovarjal včeraj Anton Vižintin iz Zagrada, Napadel je pri Gradšču neko gde. Lindo Zumin, jo vlek v grmovje in izsilil od nje srebrno verižico in zlate uhanje. Vizintin je vse priznal in je bil obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Uboj ali samomor. Na železniškem tiru pri Vili Vicentini so našli 19letnega fanta Alojzija Duko iz Škodovake. Dosedaj še niso dognali, ali je izvršil Duka samomor. Bolj verjetno je, da ga je kdo ubil in vlek njegovo truplo na železniško progo.

Smrtni padeč. Ivan Gerželj, 34 letni delavec v Trstu je padel v pijanosti, ko se je vračal ponoči domov po stopnicah iz prvega nadstropja in obležal mrtev na tleh.

Porotno sodišče v Trstu — obsojeni anarhist. Pred tržaškimi porotnim sodiščem se je vršila včeraj obravnava proti mizarju Ivanu Cecconiju iz Kopra. Cecconi je dne 24. sept. t. l. na javni cesti v Kopru razdal ljudem neke letake anarhistične vsebine. Javnost obravnave je bila izključena. Porotniki so potrdili drugo vprašanje glede razširjenja anarhističnih idej s tem, da je razdelil Cecconi okoli 100 letakov anarhistične vsebine na javni cesti v Kopru z 9 glasovi. Cecconi je bil obsojen na 6 tednov težke ječe. — Uboj v Opčinu. Na to se je vršila obravnava proti dninarju Alojziju Bortolutti, ki je dne 20. majnika napadel z nožem nekoga Ivana Tavčarja, ki se je vračal pijan domov. Zabodel ga je z nožem v prsa. Tavčar je čez dva dni umrl. Obtoženec je krivdo zanimal in poskušal doprinesti dokaz nepristnosti, kar se mu pa ni posrečilo. Porotniki so glavno vprašanje glede uboja potrdili in sodišče je obsodilo Bortoluttija na 4 leta težke ječe in v plačilo odškodnine v znesku 300 kron očetu umorjenega Tavčarja.

Reka - Avstralija. Ogrska plovna družba za Levante otvori prihodnje leto redni promet med Reko in Avstralijo. Prvi parnik bo odplul iz Reke v Avstralijo v času od 1. do 10. januarja 1912.

Volitve na Jesenicah.

Narodno-napredni volilci! Komur je mar, da se otresejo Jesenice samopašnega robstva pogubnega klerikalizma in da ostanejo napredne in slovenske, naj voli predlagane možke, katerih imena jamčijo za uspešno občinsko gospodarstvo. Volite torej sledeče:

I. razred:

Trevn Anton, posestnik in trgovec, Sava.
Ferjan Janez, posestnik in trgovec, Sava št. 25.
Klinar Pavel, posestnik in gostilničar, Plavž.
Bisjak Luka, posestnik in lesni trgovec, Jesenice.
Legat Ivan, posestnik, Jesenice.
Wergles Matevž, posestnik in gostilničar, Sava.
Hrovat Ignacij, mesar, Jesenice.
Humar Lovro, restavratorec, Jesenice.
Špicar Jakob, posojilnični uradnik, Jesenice.

Na mestniki:

Rabič Franc, posestnik in čevljar, Jesenice.
Košelj Ernest, posestnik in lekar, Jesenice.
Smolej Mavrič, urar, Jesenice.
Novak Jakob, posestnik, Jesenice 8.

II. razred:

Dr. Frančišek Kogoj, okrožni zdravnik, Jesenice.
Černe Miha, posestnik in pek, Sava.
Višner Karel, posestnik in gostilničar, Jesenice.
Razinger Franc, posestnik, p. dom. Adamčič, Planina.
Rabič Matevž, posestnik, Hrušica.
Lipovec Matija, posestnik p. dom. Kosmat, Prihode.
Rožič Jože, posestnik in čevljarski mojster, Sava.
Veber Anton, uradnik državne železnice, Jesenice.
More Emil, sodavičar, Hrušica.

Na mestniki:

Ravnik Janko, tovarniški delavec, Jesenice št. 99.
Neumann Karel, gostilničar in klepar na Savi.
Rabič Anton, p. d. Kajžove, Hrušica.
Ivan Rabič, p. d. Žvagu, Plavž.

Podobčine:

Jesenice:
Podžupan: Jože Vovk, p. d. Gregorjove, Jesenice.
Namestnik: Smolej Matevž, posestnik, Jesenice št. 81.

Hrušica:

Podžupan: Kobentar Matija, posestnik, Hrušica.
Namestnik: Brauc Jože, posestnik, Hrušica.

Plavški Rovt:

Podžupan: Klinar Andrej p. d. Štefon, Plavški Rovt.
Namestnik: Urbas Janez, posestnik, Plavški Rovt.

Planina:

Podžupan: Hribar Anton, posestnik, p. d. Peridel, Planina.
Namestnik: Rabič Šimen, p. d. Grmon, Planina.

Volilci! Storitve svojo dolžnost in zmaga bo naša!

Dnevne vesti.

+ Slab zagovor. Pred par tedni smo priobčili notico, v kateri smo v prav dostojni in vljudni obliki vprašali poslance dr. Rybářa in dr. Gregorina, zakaj vztrajata v svoji osamelosti in ne pristopita raje k češkemu klubu. Omenili smo takrat, da bi bil ta pristop k češkemu klubu velikega pomena za dr. Ravniharja, ki se že nahaja v tem klubu, kakor tudi za oba omenjena poslance, ker bi z njiju pristopom češki klub dobil po enega zastopnika v vsakem odseku več, kar bi prišlo v dobro samo trojici Ravnihar - Rybář - Gregorin, ker so Čehi vnaprej sklenili, da v tem slučaju prepuste novi mandat v vsakem odseku imenovanim trem poslanecem. V tem slučaju bi torej bila trojica Ravnihar - Rybář - Gregorin zastopana v prav vseh odsekih, kar bi bilo tako v narodnem, kakor v političnem oziru brez dvoma velike važnosti. »Edinost« je na to naše vprašanje, ki je bilo gotovo vredno vsaj diskusije, molčala in spregovorila je o njem šele, ko je bilo v parlamentu končano glasovanje — o draginskih debat. Spregovorila pa je tako-le: ... v poslanski zbornici je zastopnik ljubljanskega mesta, predstavitelj stranke, katere glasilo je »Slov. Narod«, glasoval proti — Rennerjevemu predlogu. A glasoval je tako, ker je bil to sklep mladočeskega kluba, katerega član je ljubljanski poslanec. Mi tega glasovanja seveda nikakor ne štejemo gospodu poslancu v zlo, temveč spoštujemo in občudujemo njegovo disciplino, ker se je kakor član mladočeskega kluba strogo držal klubovega sklepa, akoravno mu to gotovo ni bilo prijetno... Pripadnost k mladočeskemu klubu je torej spravila ljubljanskega zastopnika v ta neprijeten položaj. Ali zna sedaj »Slov. Narod«, zakaj nista dr. Gregorin in dr. Rybář pristopila do sedaj in zakaj menda tudi ne vstopita v ta klub? — Da so ta izvajanja zelo slab odgovor na naše vprašanje, bo sprevidel vsakdo, ki jih prečita. A kar je glavno, ta izvajanja celo slone na neresnični podstavki. »Edinost« namreč zatrjuje, da je poslanec ljubljanskega mesta dr. Ravnihar glasoval proti Rennerjevemu predlogu, s čimer hoče reči, da je glasoval proti uvozu argentinskega mesa. Ta trditev »Edinosti«, oziroma njenega informatorja, pa je, kakor smo že opetovano, zlasti pa včeraj, dokazano, popolnoma neresnična. Dokazano je, da je dr. Ravnihar glasoval za uvoz argentinskega mesa, ker je glasoval za prvi dve točki Rennerjevega predloga in za Jerzabekov predlog, ki se v bistvu popolnoma krije s tretjo točko Rennerjevega predloga, samo da zahteva mesto uvoza »prekmorakega mesa« direktno uvoz argentinskega mesa. Vpra-

šanje je sedaj, ali je »Edinost« hote popačila resnico, kakor je to storil »Slovenec«, ali samo v svoji nevednosti in neinformiranosti? Naj bo že eno ali drugo, gotovo je to, da sloni trditev »Edinosti« na krivih premisah in da so vsled tega krivi tudi njeni sklepi. Zato še vedno ne vemo, zakaj dr. Gregorin in dr. Rybář ne pristopita k češkemu klubu?

+ Franc in Ivan Jaklič. V včerajšnjem »Slovenec« izjavlja neki Janez Jaklič, da pisma, ki so go dobili občinski odborniki v Dolenji vasi in ki smo ga v terek priobčili v »Slov. Narod«, on ni nikdar pisal in nikdar odposlal. Kdo pa je ta Ivan Jaklič? Kako to, da se oglašata ta Ivan Jaklič, ko je vendar v »Narodu« stalo črno na belem, da je dotično pismo pisal »Franc« Jaklič, državni in deželni poslanec. Ali je več junakov »podrte peč«, da se je čutil prizadete po naši notici tudi častivredni gospod Ivan Jaklič? Morda pa je pismo, ki ga priobčuje včerajšnji »Slovenec«, vendarle poslal klerikalnemu glasilu poslanec Jaklič, morda je bilo pod tem pismom podpisano enostavno ime Jaklič in da so brihtni »Slovenčev« uredniki, ne vedoč, kako je Jakliču ime, nato primku kratkim potem dostavili krstno ime Ivan. Če je Šusteršič Ivan, Krek pa Janez, zakaj bi še Jaklič ne bil Ivan? V slučaju torej, da je »Slovenec« Ivan Jaklič naš »Franc« Jaklič, državni in deželni poslanec, mu odgovorjamo to-le: Prav mogoče je, da Franc Jaklič onega pisma morda ni nikdar odposlal, s čimer pa še ni rečeno, da bi ga ne bil narekoval in dal odposlati. Kakor se zdi, je Jaklič prav temeljito predelal liguorijansko moralo. Toda mi smo se tudi za ta slučaj zavarovali, ker imamo v rokah original onega pisma. To pismo je hektografirano, spodaj pa se blesti črno na belem podpis: »Franc Jaklič, drž. in dežel. poslanec.« Ako si hoče Franc alias Ivan Jaklič to svoje pismo še enkrat ogledati, naj se blagoizvoli potruditi v naše uredništvo.

+ Pri občinskih volitvah na deželi agitirajo klerikalci sosebno s tem, da so najmočnejša stranka v deželi in da vsled tega dobi kako deželno podporo le ona občina, ki bo klerikalno volila. Za občinske volitve, ki se povsod vršijo v znamenju intenzivnega boja, so izdali klerikalci brezštevilo letakov, s katerimi agitirajo v prej omenjenem smislu. V svojih pamfletih pišejo doslovno: »Naša Slovenska Ljudska Stranka je vladajoča stranka v deželi. Vsled tega je vsakemu jasno, da bo le naša stranka občinski odbor mogel kaj doseči in pridobiti od dežele za korist občine.« Tako torej! Z deželnimi dokladami, ki jih v pretežni večini vplačajo ravno naprednjaki, se bo podpirala strankarska politika S. L. S., namesto da bi se denar, nabran od vseh deželanov, porabil v prid in korist cele dežele. Večje korupcije si pač ni misliti, kakor jo danes uzanja klerikalna stranka pod zaščito a. kr. vlade. Deželni klerikalni odborniki, ki bi vendar morali biti nepristranski predstavniki prve avtonomne oblasti v deželi, pa tudi oznanjujejo, da napredne občine ne bodo dobile niti vinarija deželne podpore. C. kr. vlada pa na vse to ne reče ničesar, ampak mirno zre na klerikalna postavlomstva. Če bi vlada le količikaj hotela varovati zakonitost in ugled kranjske dežele, že davno bi morala razpustiti deželni zbor kranjski in s tem onemogočiti nečuvno pristransko postopanje klerikalnega deželnega odbora.

+ Premesčenja in imenovanja pri pošti. Premesčeni so gg.: Oficijal Karel Mayer od poštnege urada Ljubljana 2 k poštneemu uradu Ljubljana; asistent Matija Meden od poštnege urada Ljubljana 1 k poštneemu uradu Ljubljana 2. in praktikant Ernest Jagritsch iz Tržičav Ljubljano. Poštar g. Alojzij Ravnihar je opstal nadpoštar pri poštneemu uradu Ljubljana 3, poštar g. Anton Berčon pa nadpoštar pri pošt. uradu Ljubljana 4. Za poštarja v Kandiji je imenovan poštni adjunkt g. Jos. Hladnik. Poštna oficijanta sta postala g. Fr. Kolbe v Zagorju in g. Emil Omanen na Jesenicah. Poštarica gdnca. Alma Lašič je premeščena od poštnege urada Ljubljana 4 k poštneemu uradu Ljubljana 5. Nadalje so premeščeni poštni oficijantje gg.: Friderik Danen iz Zagorja v Postojno, Ivan Rabič od Sv. Lucije ob Soči v Podnart kakor administrator in Frančišek Javor iz Podnarta v Ljubljano; poštne oficijantje: Marija Boucon iz Jesenice v Volosko, Marija Logar iz Voloske v Opatijo, Angela Kerm iz Pazina v Postojno ter Marija Vadjal iz Rovinja v Pazin. Poštni službi se je odrekla Lujiza Kraigher. Umirovljeni so: poštarici gg. Ema Gaspari v Voloski in pa Sofija Valentits v Il. Bistrici ter poštna ekspedientinja gdnca. Marija Svetlin v Komendi. Poštna oficijantinja v Voloski gdnca. Mihaela Tavčar je odpovedala službo.

—Umrli je po mnogoletnem bolehanju upokojeni gimnazijski profe-

sor gosp. Martin Petelin. Pokojnik, ki je bil rodom Barjan, je služboval na novomeški in na ljubljanski gimnaziji. Bil je jako vrl mož, odličen učitelj in iskren prijatelj mladine. Bodi mu prijazen spomin!

— **Eksljupnik Renier.** Nesramna izjava, ki jo je malopridni eksljupnik Renier objavil v »Grazer Tagblattu« je marsikoga presenetila zaradi tega, ker se Renier izdaja v njej za Nemea. Tisti, ki tega ptiča bolje poznajo, pa vedo, da je igral Renier to vlogo že več let. Čim so njegovi pogledi obviseli na polnih denarnih žakljih rajne Hočevarice, se je Renier že začel izdajati za Nemea. Kajti Hočevarica je bila po misljenju nemškega Renier je lahko uganil, da se ji posebno prikupi kot »pristen Nemea«. V resnici pa Renier sploh ni imel nikoli nič več narodnega prepričanja, kakor značaja; bil je to, kar mu je najbolj kazalo.

— **Odhodnica vlad. svetn. dr. Bezjaka.** Sinoči so se sestali profesorji II. drž. gimnazije v restavraciji »Pri starem Rimljanu« v prijateljski družbi, da bi proslavili odlikovanje svojega ravnatelja dr. Janka Bezjaka, ki je bil pred kratkim imenovan za vladnega svetnika; obenem je bil ta sestanek tudi v slovo gospodu vladnemu svetniku, ki zapusti jutri Ljubljano in prevzame ravnateljstvo na goriški drž. gimnaziji. Sešel se je ves učiteljski zbor in je ostal v kolegijalni dobrovoljni skupaj v pozno noč. Vsi govorniki, med njimi posebno prof. Jeraj, starosta učiteljskega zbora, dr. Flešič, dr. Zmavec kot predsednik Društva slov. profesorjev, so povdarjali, kako bridko čutijo vsi izgubo, ki zadene zavod in učiteljsko, ko mora tako odličen solnik, tako vsestransko delaven in svojim bivšim kolegom vsekdar naklonjeni in pravični mož zavod zapustiti. Naslednika mu bo lahko najti, a naslednika, ki bi imel vse tiste vrline odhajajočega ravnatelja, težko, če sploh mogoče.

— **Deželno sodišče** je v celnem obsegu zavrnilo tožbo Ivana Rožmana proti »Zvezi slovenskih posojilnic«. Umrla je v Ilirski Bistrici gospa M. Samsa, vdova po g. Rajku Samsu, nekdanjem ravnatelju deželne deske. Blag ji spomin!

Što let stari veteran Frane Kosmač v Kranju. V Kranju prebiva pri svojem zetu Kiklu, pilarskem mojstru, vpokojeni cestar Frane Kosmač, ki bo obhajal dne 2. decembra t. l. stoletnico svojega življenja. Rodil se je 2. decembra l. 1811 pri Klinu hišna št. 12 na Gorenjih Gameljnih kot francoski državljani. Leta 1831 so ga potrdili v vojaške in sicer k domačemu pešpolku št. 17., čegar imejtelj je bil tedaj princ Hohenlohe - Langenburg. Kot vojak je ostal samo štirinajst dni v Ljubljani, potem pa je odrinil s svojim polkom v Gorenjo Italijo, kamor so bili poklicani avstrijski vojniki, da naredijo pod poveljstvom feldmaršala Radetzkega mir in red. V Italiji je služil Kosmač v mestih Padova, Rovigo, Ferrara, Pezaro in Pavia; nadalje je bival v Bolonji in v Milanu. Zadnja leta je prebil pri vojakih zopet doma v Ljubljani. Vsega skupaj je služil pri vojakih 12 let in 9 mesecev. V njegovi konduktini listi beremo, da se je kot vojak vedno pošteno obnašal in da je bila njegova pravdnost brez graje. Dne 20. novembra l. 1843 je dobil službo pomožnega delavca na ljubljanski cesti, kjer so ga imenovali prihodnje leto za c. kr. cestarja, dasi ni imel predpisane starosti 40 let. Pleče je imel 12 gld. na mesec. Leta 1872 je postal cestar prve vrste z mesečno plačo 18 gld., katero so mu leta 1880 zvišali na 20 goldinarjev. Leta 1884 so ga postavili za časnega cestnega mojstra; kot tak je dobival na leto 350 gld. in 120 potnega pavšala. L. 1886 ga je cesar odlikoval za njegovo več kot petdesetletno zvesto službovanje s srebrnim službenim križcem. Dne 1. aprila l. 1887 so ga vpokojili in mu nakazali samo 54 vinarjev pokojnine na dan. Tedaj se je preselil k svojemu zetu v Kranj. Ker je vedno redno zmerno in skromno živel je dosegel tako visoko starost in si ohranil nenavadno krepko zdravje. Pred dvema, tremi leti je še zahajal starček na izprehod. Sedaj so mu pa vpešale noge, oslabele so mu oči; vendar prebije še vsak dan več ur izven postelje. Duševno je na še tako pri moči, da se mora čuditi vsakdo, ki je le nekaj besed izpregovoril z njim. Zauostil ga ni še spomin; zlasti na svojo mladost in vojaško dobo se ve še prav dobro spominjati. O francoskih pripovednicah, da je slišal kot otrok, da so bili jako pravični in da so z vse silo delali na to, da potrebuje iz dežele vse nevarne in hudobne ljudi. Netanko ve imenovanje vse kraje na Laškem, po katerih je hodil kot vojak, poznal tudi še ni na imena raznih svojih čestnikov. S posebnim veseljem pripoveduje, da ga je v Milanu ogovoril l. 1835 Radetzky in sicer tisti dan, ko so imeli spominsko mašo za tedaj umrlim ce-

sarjem Francem. Če omenja svojega vojaškega življenja v Ljubljani, kaj rad pove, kako zabavo so imeli tedaj meščani s parnikom, ki je vozil po Ljubljani. Če govori človek z njim, pa sliši njegov krepki glas, vidi njegovo rdeče lice, pač ne bi mu prisodil 100 let. Želim, da v veselju in zadovoljnosti obhaja svojo stoletnico.

Danes, v petek, dne 1. decembra: **Specijalni večer z nastopnim sporedom:** Italijanska artilerija. (Prekr. nar. posnetek.) — O te moderne damske obleke! (Jako komično.) — Bela roža iz divjine. (Zanimiva ameriška drama.) — Mirkova prva ljubezen s 6letnim Mirkom. (Jako komično.) — Jutri, v soboto, 2. decembra: Maščevalec svoje časti. Velika drama. (Svetovna učinkovitost Nordisk-films Co.) — V torek, 5. decembra: 4 hudiči!!! (Aristovska drama, biser vseh privlačnosti.)

Pogreša od včeraj 34letna služkinja Terezija Kovačičeva iz litijskega okraja. Navedenke je gosposdinja nekam poslala, odkoder se ni več povrnila. V stanovanju je pustila obleko in hranilnično knjižico. Kovačičeva je bila v zadnjem času nekako zmešana in se je bati, da bi se ji ne bila pripetila kaka nesreča.

Hudo žejo je imel sinoči neki gospod. Ko se ga je bil že do grla naužil, je prilomastil v neko gostilno v šentjakobskem predmestju in zahteval pijačo. Ker je bila pa že zaporna ura, mu pijače niso hoteli dati. Ta se je vsled tega raztogotil ter se začel predstavljati za detektiva. Ker so pa odhajajoči gostje nevideli, da je napačni detektiv le presiten, so opozorili na to stražnika, da ga je odstranil.

Pes popadel je včeraj popoldne na konjskem semenišču 13letnega Franciška Ocvirka ter ga na levi nogi znatno telesno poškodoval. Lastnik psa je znan.

Obstrelil se je. Sinoči se je trgovski sodrudenik Drago Mittermayer domogredoč s flobertovo pištolo nekaj igral. Pri tem se mu je pištola sprožila in mu je šla kroglica v levo oprsje. Takoj po nesreči je njegov prijatelj poklical rešilni voz, s katerim so ponesrečenca prepeljali v deželno bolnišnico.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 20 Slovencev, iz Amerike je pa prišlo 39 Hrvatov in Makedoncev.

Izgubljeno in najdeno. Tovarniška delavka Marija Kebrova je izgubila denarnico s srednjo vsoto denarja. — Ga. Alojzija Nemetschke je izgubila dragocen privesek z briljantom. — Kuharica Omerzljeva je našla črn dežnik, katerega dobi lastnik nazaj v Šubičevi ulici št. 3. — Trgovski sodrudenik g. Ivan Oster je našel nekaj blaga za ženske obleke. **Srebrna doza najdena.** G. Kučera, Rožna dolina, gostilna pri »Taboru« je našel srebrno dozo, ki je znotraj pozlačena.

Današnji list ima prilogo: »Parlofon - Rekord« najnovejši posnetki slovenskih pesmi. Glavni založnik Ivan Bajželj v Ljubljani, Kolizej.

Alemtator Njeguš pred sodiščem.

Senzacionalni proces pred dunajsko poroto.

Dunaj, 30. novembra.

Obpravna proti Njegušu bo danes pozno ponoči končana.

Izvedenec za strelno orožje stotnik Faber je obširno popisal lastnosti Njeguševga revolverja. Med tem je dal predsednik sodnemu dvoru napeljati v galerije v dvorano knopeč, ki je segal od galerije do sedeža državnega pravdnika. To se je zgodilo v namen, da vidijo porotniki, v kaki razdalji je bil Njeguš v trenutku streljanja od justičnega ministra. Stotnik Faber je rekel, da je krogla, vstreljena iz Njeguševga revolverja na razdaljo 18 metrov, absolutno smrtonosna.

Posebno pozornost je vzbudila epizoda, pri kateri je bil sodni tolmač za hrvaški jezik dr. Kraus takorekoč razkrinkan. Kaker znano, je dr. Kraus besede, ki jih je zapisal Njeguš na fotografije, poslane svojim prijateljem, kaj čudno — da ne rečemo, kaj hujšega — preložil. Iz hrvaških besed »danas odlazim« je dr. Kraus napravil »Heute geht es an«. Njegušev zagovornik se je skliceval na vse jugoslovanske poslance v dokaz, da je dr. Kraus te besede napačno preložil. Sodišče je zaslislalo še drugega izvedenca za hrvaški jezik, dr. Stratimirovića, ki je odločno in z vsem poudarkom izjavil, da je dr. Kraus besede »danas odlazim« napačno preložil in da pomenijo »danas odhajam«. Dr. Kraus je poskušal nekaj polemizirati, a predsednik mu je prestrigel besedo.

Popoldna sta bila še zaslišana dr. poslanec Forstner kot prič in izvedenec prof. Höwel, ki je

analiziral s psihološke strani Njeguša in njegovo dejanje, nekam malo znanstveno in precej pobarvano, tako da je zagovornik proti takemu strokovnjaku protestiral.

V večernih urah se je potem začelo pletanje in pozno ponoči so porotniki razglasili svoj pravorek.

Prvo glavno vprašanje zaradi hudodelstva poskušnega umora so porotniki potrdili z 10 proti 2 glasovoma. Istotako so potrdili drugo glavno vprašanje glaseče se na prestopke proti javni varnosti, z 10 proti 2 glasovoma. Tretje vprašanje, glaseče se na prestopke zoper orožni patent, so porotniki potrdili soglasno. Na podlagi tega je sodni dvor obsodil Njeguša na 7 let težke ječe, poostrene s postom vsakega četrta leta in temnico vsakega 5. oktobra. Obtežila je konkurenca dveh zločinov, ponavljanje strelav, kraj in oseba atentata, nasprotno pa je olajševalno Njegušovo priznanje, njegov etični defekt, zanemarjena vzgoja in razburjenost vsled dogodkov, ki so ležali zunaj obsojenca. Kljub temu, da je Njeguš izjavil, da sprejme kaznen, je njegov zagovornik vložil ničnostno pritožbo.

Društvena naznanila.

Proslava 50letnice Narodne Čitalnice v Ljubljani, ki se bo slovesno praznovala v soboto 6. januarja 1912, torej na dan Treh kraljev bo največja zimsko sezija prireditve v Ljubljani, ne samo po obsegu programa, ampak tudi po udeležbi iz vse Slovenije. Vsa čitalnična in bralna, kakor narodno - kulturna društva sploh bodo zastopana dopolne na slavnostnem zborovanju. Popoldne bo v Sokolski telovadnici telovadba Ljubljanskega Sokola in Zenskega telovadnega društva s posebnim izbranim sporedom, zvečer pa v vseh prostorih Narodnega doma velikanski narodni ples, ki bo otvoril letošnjo predpustno dobo. Zanimanje za to prireditev je že sedaj splošno in videli bomo, da ne zmanjka; kajti svoje sodelovanje pri proslavi v dež. gledališču, ki bo na predvečer to je 5. januarja zvečer, sta prijavili tudi hčerki »Narodne Čitalnice v Ljubljani«, »Glasbena Matica«, ki bo nastopila z moškim zborom in »Ljubljanski Sokol« s krasnimi alegoričnimi živimi slikami. Vabljen je na to proslavo slovenskega čitalništva vsak Slovenec, kajti Slovenska Čitalnica je Narodni dom, kjer je vsak Slovenec gostoljubno pozdravljen.

Miklavžev večer priredi »Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj« v nedeljo, dne 3. decembra 1911 ob 6. zvečer v vrtnem salonu gosp. F. Novaka na Tržaški cesti št. 21 (nasproti tobačne tovarne). — Darila, ki jih hočejo stari posebej nakloniti svojim otrokom, naj se prinese zavita in z imenom otroka naslovljena danes in jutri, dne 1. in 2. decembra od šeste do pol osme ure zvečer v društveno sobo. Pred igriščem št. 3, pritičje levo. Ob istem času se sprejemajo tudi darila p. n. dobrotnikov, ki so jih določili v splošno razdelitev, in dobe lahko vabila za ta večer tudi oni, ki niso bili vabljeni, pa bi se radi udeležili. — Vstopnina prosta, vstop pa je dovoljen le povabljenim.

Pouk v teoriji in petju pevskega društva »Slavec« se vrši, pričeni v nedeljo, dne 3. decembra, — vsako nedeljo od pol 11. do pol 12. dopoldne. Poučeval bo društveni pevovodja gosp. Z. Pahor. Kdor ima veselje do petja, naj se blagovolji zglasiti danes ob pol 9. zvečer ali pa v nedeljo ob omenjenem času v društvenih prostorih »Narodni dom« I. nadstr., levo).

Društvo slovenskih trgovskih sodrudenikov v Ljubljani priredi v soboto, dne 2. decembra v dvorani hotela »Ilirija« svoj zabavni večer s sledečim sporedom: petje, sodeluje iz prijaznosti pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, godba, veseloigra »Raztresenec«, srečolov in ples. Člani in prijatelji društva se k tej prireditvi, katera bo nudila vsakomur obilo zabave, najljubneje vabijo. Vstopnina 60 v. Začetek ob 8. uri zvečer.

Razne stvari.

* **Žena zastupila moža.** Iz Esena poročajo: Veliko senzacijo vzbuja tu aretacija žene lekarnarja Rolshovena in njenega bratrance kaplana Rolshovena, s katerim je imela ljubavno razmerje in ki je povzročil, da je zastupila svojega soproga.

* **Število prebivalstva na Francoskem** nazaduje. Iz Pariza poročajo: Uradni list objavlja statistiko prebivalstva na Francoskem za prvo polletje 1911. Število umrlih je za 18279 višje nego število novorojencev. Za toliko oseb se je torej število prebivalstva na Francoskem zmanjšalo v prvi polovici tekočega leta.

* **Aviatisk nesreča pri Dunajskem Novem mestu.** Na letalnem

poju pri Dun. Novem mestu se je ubil tržaški zrakoplovec Aleksander Mosca. Obenem se je ponesrečil tudi nadporočnik Nittner. Mosca je proslil Nittnerja, naj ga vzame seboj v zrakoplov. Nadporočnik, ki je izvrsten pilot, je privolil in popoldne se je vzdignil v Etrichovem aeroplanu. Ko sta dvakrat obkrožila letalno polje v višini 60 do 80 metrov, se je hotel Nittner spustiti na tla. Kakih trideset metrov od tal je začel aeroplan z veliko hitrostjo padati. Najbrže je stroj izgubil ravnotežje in aparat je padel z vso močjo na tla ter zopet odskočil. Mosca je odletel ter obležal mrtev na tleh. Nittner se je pretesel možgane. Mosca je bil 26 let, star in je bil rodom Tržičan.

* **Obsojenca sufragetke.** Iz Londona poročajo: Zaradi izgrediv dne 21. nov. so 28. novembra obsodili kakih 50 sufragetk. Ker nobena noče plačati denarne globe, bodo morale vse v zapor.

* **Kaj se vse pripeti na pošti.** Dunajskemu »Journalu« poroča neki Seliger, kako je skušal c. kr. pošto. Na Dunaju je dal na pošto dopisnico, na katero je namesto naslova nalepil sliko svoje matere v Lineu. Na drugi strani je bila slika dela mesta Linca. Eno hišo je začrtal ter pripisal namesto naslova: »Tej gospe v tem mestu«. Dopisnica je v istini prišla na naznačen naslov. Pošta sicer ni bila dolžna oddati te dopisnice, vendar je pa napravila to uslugo.

* **500 milijonov hroščev uničeni.** Iz Budimpešte poročajo: Komitat Abau je razpisal zaradi velikega števila hroščev, ki so se pojavili in ki so napravili velikansko škodo, posebne nagrade za pokončevanje hroščev. Pri obračunu se je pokazalo, da je komitat izplačal v to svrhu 92.000 kron, kar dokazuje, da se je pokončalo 500 milijonov hroščev.

* **Novi škofi.** V tajnem konsistoriju je imenoval včeraj papež nove škofo, med njimi tudi dunajskega pomožnega škofa dr. Josipa Pflugerja za škofa v Arpasi. Kardinal Bizleti je izročil papežu prošnjo dunajskega nadškofa za podelitev palija dunajski metropolitanski cerkvi.

* **Censtohovska afera.** Iz Varšave poročajo: Zdaj so uvedli kazensko preiskavo tudi proti bivšemu opatu Rejmanu v samostanu na Jasni Gori, ki je bil odgovoren za upravo samostanskega premoženja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Uradniška predloga.

Dunaj, 1. decembra. V odseku za državne nastavitelje se je danes začela razprava o uradniškem zakonu. Razvila se je takoj od začetka debata o § 1. predloge, ki se v bistvu glasi tako:

Uradnik sme biti le avstrijski državljan s poštenim predžvljenjem. Oglasil se je pri tej debati poslanec Gasser, ki se je pritoževal, da v Trstu ne sprejemajo v državno službo takih ljudi, ki so člani irredentičnih društev.

Poslanec Gloeckel zahteva, da se nadomeste besede pošteno predžvljenje z drugimi striktnimi določbami.

Poslanec Smeral zahteva, da se izrecno vpostavi v ta paragraf določba, da konfesionalni, narodnostni in politični vzroki ne smejo biti merodajni za nastavljanje državnih uradnikov. Ta predlog je bil sprejet s 16 proti 14 glasovi.

Če bodo poslanci za vsak paragraf rabili tako dolgo, potem uradniki ne bodo doživeli uzakonitve predloge, ki šteje 132 paragrafov.

Obrotni red.

Dunaj, 1. decembra. V današnji plenarni seji zbornice je bila odkazana odseku po končanem prvem branju izprememba § 74. obrtnega reda, ki govori o delavskem varstvu v obrtnih podjetjih.

Za slovensko vseučilišče.

Praga, 1. decembra. Včeraj se je vršilo tu manifestacijsko zborovanje za slovensko vseučilišče, katerega so se poleg dijakov udeležili tudi docenti in profesorji z rektorjem magnificenco Čelakovskim na čelu. Državni poslanec dr. Ravnihar je govoril na zborovanju za slovensko vseučilišče v Ljubljani in za priprave k temu vseučilišču potem slovenskih docentur v Pragi. Sprejeto so bile tudi tozadevne resolucije.

Praga, 1. decembra. Shod so posetili med drugimi dekan pravniške fakultete dr. Kadlec ter kot zastopniki proforskega zbora: Hejrovski, Chodonski in Kolisko. Shod je otvoril pravnik Kosi v imenu vseučiliškega odseka. V češkem jeziku je nato referiral medicinec Jurečko in v slovenskem jeziku pravnik Radej. Državni poslanec dr. Ravnihar poudarja, da slovensko vseučilišče ni samo za slovensko dijaštvo, marveč za ves slovenski narod vitalnega pomena. Zahvaljuje se češkemu narodu ter poudarja, da so bili Čehi Slovincem učitelji in vzor v kulturnem, gospo-

darskem in političnem delu, želi le, da bi bili Slovenci njih verni učenci v vztrajnosti in neizprosnosti v narodnem delu. Ničesar novega ne zahtevamo s slovenskim vseučiliščem, samo onovitev onega, kar smo že imeli in zato veljajo tudi za nas one Stiglihove besede: »restitutio in integrum«. Praško vseučilišče pa nam bodi priprava za svoje lastno vseučilišče.

Rektor praškega češkega vseučilišča izjavlja nato, da so Slovenci slovenski narod, ki vsled svoje žilavosti zasluži pozornost Čehov, zato bodo Čehi tudi z veseljem podpirali slovenske težnje.

Češko vseučilišče je mati skoro vseh srednjeevropskih vseučilišč, zato želi, da bodi tudi mati slovenskega vseučilišča ter upa, da bo lahko ponosno tudi na to najmlajšo hčerko. V imenu zveze čeških dijakov govori nato pravnik Ježek, ki izjavja, da smatrajo češki dijaki slovensko vseučilišče vprašanje za svoje. V imenu hrvaških in srbskih dijakov je govoril nato še medicinec Osojić in dr. Brzovjavno so shod pozdravile razne korporacije iz slovenskih dežel. Jugoslovanski dijaki so priredili poslanec dr. Ravniharju ob njegovem prihodu na kolodvoru prisrčne ovacije. Zvečer se je vršil ob ogromni udeležbi tako s strani češkega občinstva kakor s strani dijaštva časten večer dr. Ravniharju v restavraciji »U zlate huse«.

Vodne ceste.

Dunaj, 1. decembra. Hrvatsko-slovenski klub je imel danes dopoldne sejo v kateri je sklenil protestirati proti koncesijam, ki jih je dala vlada severnim deželam v obliki vodnih cest ter na ta način oškodovala južne dežele. Klub zahteva za južne dežele tudi koncesije in hoče začeti z akcijo, da dobe tudi južne dežele primerne gospodarske koncesije.

Službena pragmatika za sodnike.

Dunaj, 1. decembra. Justični minister je parlamentu predložil danes dopolne službeno pragmatiko za sodnike.

Odstop načelnika generalnega štaba.

Dunaj, 1. decembra. Načelnik generalnega štaba Konrad - Hötendorf je podal demisijo, ki jo je cesar sprejel. Za njegovega naslednika bo imenovan sekijski šef v vojnem ministertvu podmaršal Blaž Schemua. Schemua je rodom Korošec in kakor že ime kaže (Schemua = zemlja) Nemeec slovenskega pokolenja. Kakor se v informiranih krogih zatrjuje, je Hötendorf postal žrtev konflikta z ministrom zunanjih del grofom Aehrenthalom. Hötendorf je deloval z vsemi silami na to, da se meja proti Italiji kolikor mogoče utrdi ter je samo za zgradbo utrdb na tej meji zahteval 110 milijonov kredita. S tem delovanjem pa ni bil zadovoljen minister Aehrenthal, ki je zastopal inenjenje, da bi tako delovanje bilo lahko usodepolno za prijateljsko razmerje z Italijo. Nesoglasje med Aehrenthalom in Hötendorffom so se v zadnjem času tako poostila, da je Hötendorf izjavjal konsekvence ter podal demisijo. Neposredni povod za izbruh krize v generalnem štabu je bila vest v »Reichsposti« o izstopu Italije iz trozveze. V ministertvu zunanjih del so bili prepričani, da izvira ta vest naravnost iz generalnega štaba. Ta vest, ki jo je »Slovenski Narod« priobčil že včeraj, je dala grofu Aehrenthalu neposredni povod, da je Hötendorffa primoral, da je nemudoma podal demisijo.

Budimpešta, 1. decembra. Politični listi zatrjujejo, da bo imel odstrop Konrada pl. Hötendorffa morda tudi usoden vpliv na brambno reformo. Vladni krogi to zanikajo.

Dunaj, 1. decembra. Odstop Konrada pl. Hötendorffa in imenovanje Bl. Schemue potrjuje tudi današnji opoldanski »Fremdenblatt«.

Stavka v arzenalu.

Pariz, 1. decembra. V državnem arzenalu v Lorientu groze delavci s stavko. Vlada je odredila obsežne priprave ter dala zastražiti železniške in brzojavne proge. V Lorient je poslala dva polka vojaštva. Mornariški minister hoče odpustiti vse pomožne delavce, druge pa kaznovati z globlo 14dnevne plače.

Rusko - perzijska afera.

London, 1. decembra. Iz Teherana javljajo, da je perzijska vlada odklonila ruski ultimatum. Pripravlja jo se zelo resni dogodki. Danes ima Rusija v Perziji že 6000 mož vojaštva.

Italijansko-turška vojna.

V Egejskem morju.

Carigrad, 1. decembra. V turškem notranjem ministertvu se razglša, da je Anglija dirigirala svojo sredozemsko floto v Egejsko morje, da nadzoruje italijanske brodove. Enako je baje Francoska poslala svoje brodove pred sirska pristanišča.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v soboto se igra prvič na našem odru znamenita literarna drama »Reka«, ki jo je napisal Maks Halbe, avtor »Mladosti« i. dr. krasnih dram. Halbe je bil rojen 1. 1865 v Guetlandu ter živi v Monakovem. V vseh svojih delih stoji Halbe na rodni tleh; vse dejanje je izraz domače zemlje in njih osebe so nepotvorjen sad te grude, ki je bila nekdanja slovenska. Zmerni realizem, skrbna psihologija in simbolika naravnih pojavov, ostrodramski efekti so značilni za njegovo povsod priljubljeno dramo. Dasi so literarne, imajo tudi na maso velik vpliv. Poleg Giacosa, Schönherrja in L. Thome je Halbe letos četrti moderni dramatik na našem odru (za nepar). — V nedeljo popoldne ob 3. se vprizori prvič izvirna ljudska igra s petjem in glasbo »Slepa ljubezen«, ki jo je napisal Anton Pesek, bivši nadučitelj in sedanji urednik »Slovenskega ilustrovanega tednika« v Ljubljani. V tej igri igrajo šolarje — otroci ter ga. Iličičeva, gđe. Vera Danilova, gđe. Am. Pretnarjeva in gđe. J. Gorupova; poleg teh igrajo gg. Verovšek, Busek, Nučič, Peček, Avg. Danilova in gđe. Thalerjeva. Pevske točke pojo otroci ter gđe. Thalerjeva in g. Busek. Predstava se vrši izven abonementa; za lože nepar. — Zvečer se pojota operi »Ksantija« V. Parme in »Suzanina tajnost« Wolfa Ferrarja (za par - abonement). — V forek, na Miklavžev večer ni predstave, nego se igra v sredo zvečer.

Slovensko gledališče. Včeraj zvečer so prvič ponavljali opereto »Ples v operi« z lepim uspehom. Mogoče bi stvar ngajala še bolj, ako bi bila predstava bolj umetniško zakrožena. Gđe. V. Danilova vidno napreduje. Obisk je bil prav dober.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča. (Popoldanska razprava.)

Ivan Kranj, mož obtoženke, se je odpovedal pristojni mu pravici ne pričati proti svoji ženi. Izpovedal je sledeče:

Oženil sem se v Radovljici z Ano kot krojaški pomočnik. Oče mi je obljubil v zakon 1000 kron. S to svoto sem hotel postati mojster. Odložil bi bil poroko gotovo najmanj še za eno leto, če bi me ne bila ona zvičajno pripravila do ženitve s tem, da mi je lagala, da je z menoj v drugem stanju. To pa ni bilo res. Nekaj časa je bila dobra, toda kmalu je postala malomarna. Ni se brigala za gospodinjstvo in se ko sem bil v Radovljici, sva se ločila. Bila sva narazen 4 leta. Ona je postala med tem babica. Dobila pa je tudi v Reki, baje z nekim bogatašem otroka. Očeta tega otroka ne poznam. Čez štiri leta sva se zopet sešla, pogovorila sva se, in ostala zopet skupaj. Bila je nekaj časa zopet dobra, nato pa je začela zopet delati dolgov, potepala se je, prepirala s strankami in počenjala take stvari, da sem začel sumiti, da ni pri zdravi pameti. Denarja od nje nisem zahteval, tepel pa sem jo res, in to je zasluzila.

Kranjčeva trdi na to pomajlikljivo izjavo svojega soproga, da je v poglavitnih točkah neresnična. Res je, da je bila noseča, predno se je omožila, toda babica Grinšičeva v Radovljici lahko izpove, da je ona le vsled moževega pretepanja in mučenja splavila. Laž je tudi, da bi bila ona obljubila možu toliko dote. Ona je bila malomarna in ni kuhala le zaradi tega, ker ji on ni dal denarja. Če ji je dal 10 ali 15 krajcarjev, je hotel imeti za to kosilo in večerjo in zraven še kavo ali čaj. Da je mož hotel denar od mene in da mu je bilo vse eno, kje ga dobim, kaže dejstvo, da je vedel, da ne iščem denarja doma, in ko sem prinesla s knjižico Potočarjeve iz Krakovega prispeparjeno svoto 1007 K domov, in mu denar izročila, je rekel: »No, ali si vendar prinesla!«

Porotnikom stavljena vprašanja.

Sodišče je stavilo porotnikom sledeča vprašanja: Prvo glavno vprašanje: Ali je obtoženka, Ana Kranjčeva kriva, da je z zvitim prigovarjanjem prestopila v obtožnici navedene stranke in znaša škoda več kot 2000 kron. Nato so navedene vse stranke, ki so bile res ogoljufane in pri katerih se je goljufija poskusila, toda pozneje preprečila. Drugo vprašanje: Ali je prešla pri Kranjčevi goljufiji že v navado? Tretje glavno vprašanje: Ali je soobtoženka Klančarjeva kriva, da je s prigovarjanjem, pritjevanjem in pohvalo šla na roko prvoobtoženki Kranjčevi tako, da je bila oškodovana Golfova za svoto nad 200 kron?

Državni pravdnik je pojasnil, da obtoženka ni odgovorna le za slučaj, v katerih se ji je goljufija

posrečila, marveč tudi za one poskušene slučaje, v katerih je bila goljufija že napeljana, vendar pa še pravočasno preprečena. Obtožnica je po njegovem mnenju potrjena v polnem obsegu. Kranjčeva Golfove ni samo ogoljufala, marveč se je iz nje naravnost norčevala, posebno takrat, ko je improvizirala tisto smešno kupčijo z »Unionom«, in ko jo je kot 35letno žensko hotela pregovoriti in res tudi pregovorila, da je še mladolitna in da ji je treba kupiti leta. Da je prešla goljufija Kranjčevi že v navado, je popolnoma jasno onemu, ki natančno zasleduje delovanje Kranjčeve. Glede Klančarjeve je trdil državni pravdnik, da je kriva kot pomočnica prvoobtoženke. Ona je pomagala, svetovala in rekla Kranjčevi glede Golfove, ko že ta ni imela več denarja, tega hudiča neumnega bomo okrog prinesli. Šla je kupiti tudi strup, najprvo je hotela imeti »diplomata« (sublimat), nato pa, ko ji je Kranjčeva, kot babica, povedala, da sublimata brez recepta ne dobi, je šla kupiti za 10 krajcarjev strupa za podgane. Kranjčeva sama se je izrazila jako precizno, kot se ona sploh dobro izraža, jaz sem napeljala, ona pa je pomagala. Klančarjeva je dobila 272 kron od cele kupčije.

Po govornih zagovornikov so se porotniki umaknili na posvetovanje.

Izrek porotnikov.

Porotniki so vsa tri vprašanja soglasno potrdili. Izločili pa so pri prvem vprašanju slučaj Mateličeve in Golfove glede ure in pasu v razmerju po 9 da in 3 ne. II. vprašanje 10 da, 2 ne, in tretje vprašanje 11 da in 1 ne, za svoto pod 200 kronami pa 3 da in 9 ne.

Obsodba.

Sodišče je nato obsodilo Kranjčevu po § 203 z uporabo § 238 na 3^{1/2} leta težke ječe z enim postom in trdim ležiščem vsako četrtoletje; Marjijo Klančarjevo pa po § 460 z uporabo § 360 b na en mesec težke ječe s postom in trdim ležiščem vsak teden. — Obtoženki sta obsodbi sprejeli in nastopili takoj kazni. S to obravnavo se je končalo jesensko porotno zasedanje.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslavšek.

Umri so v Ljubljani:

Dne 30. novembra: Martin Petelin, c. kr. gimnazijski profesor v p., 53 let, Gradišče 2.

V deželni bolnici:

Dne 29. novembra: Janez Košnjek, poljski dninar, 21 let.

Dne 30. novembra: Josip Papler, posestnikov sin, 19 let.

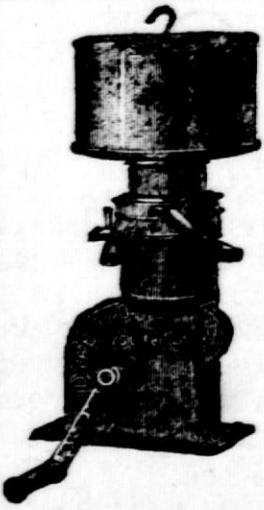
V večjem kraju želez. postaje na Kranjskem, na zelo lepem prostoru sredi trga

je oddati večji trgovski lokal
dva manjša lokala,

s pritliklinami, event. tudi s stanovanjem in hlevom za konje;

prilpurna za obrt, brivnico ali kako malo trgovino. Pojasnila daje »Pisarna

Universal« Ljubljana, Sodna ulica šte. 4. 4035

Najcenejši in najpopolnejši stroj za posnemanje mleka je Mayfarthov „Diabolo“

Prve vrste izdelek — Preprosta uporaba — Zajamčena dovršitev na uro 120 l. — Cena samo 125 K.

Stroji za pripravljane krme

Slamoreznice, reporeznice, drobilniki, parilniki za krmo črepalnice za gnoj, stiskalnice za seno

in vse poljedelske stroje izdelujejo 600krat odl. tvornicari

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj II.

Frankfurt a. M. — Berlin. — Pariz. 3808

Prospekt št. 1154 gratis in franko. — Zastopniki so iščejo.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 1. decembra 1911.

Termin.

Pšenica za april 1912 . . . za 50 kg 11-81
Rž za april 1912 za 50 kg 10-36
Koruz za maj 1912 za 50 kg 8-49
Oves za april 1912 za 50 kg 9-84

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30.76 mm

decem.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetri	nebo
30	2. pop.	744.6	6.8	sr. zah.	del. jasno
	9. zv.	744.1	5.8	sl. vzh.	oblačno.
1.	7. zv.	742.8	5.4	sl. zah.	

Srednja včerajšnja temperatura 5.9°, norm. 0.3°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Zahvala.

Povodom smrti našega iskreno ljubljene soproga, oz. očeta, sina in brata, gospoda 4043

Leopolda Klepec
poštnega asistenta

za vsestransko nam izkazano sočutje se tem potom najtopleje in in najiskrenejše zahvaljujem. Posebno se zahvaljujem za spremstvo na zadnji poti poštnemu ravnatelju g. Štruklju, gg. poštnim uradnikom-kolegom, gg. poštnim uslužbencem in vsem drugim cenj. udeležnikom. Najtoplejša hvala vsem!

LJUBLJANA, 30. novembra 1911.

Zaljujoči ostali.

Zahvala.

Za vse izkazano sočutje in izraženo sožalje povodom smrti iskreno ljubljene, nepozabnega soproga, gospoda

IVANA ORAŽEM
gostilničarja in posestnika

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, za mnoge darovane vence in šopke od rodbin, družtev in prijateljev, se tem potom zahvaljujem najpričnejše, ker se mi ni moglo zahvaliti se vsakemu posebej. Posebno pa se zahvaljujem sl. gasilnemu društvu v Mostah ki se je korpativno udeležilo pogreba, in slav. ljublj. občinstvu, ki ga je v tako obilnem številu spremljalo k zadnjemu počitku.

MOSTE, dne 30. novembra 1911.

Minka Oražem
zaljujoča soproga.

Kupujem starinske predmete

iz porcelana, stekla, slike, pohištvo itd. sploh vsak predmet, ki je že 80 let star.

Prijazni dopisi pod 4022

„Wiener Sammler“, hotel pri Maliču.

Manjša hiša

s splošno znano gostilno v Vodmatu se pod za kupca zelo ugodnimi pogoji proda. Pojasnila v posredovalni pisarni Peter Matelič, Ljubljana, Škofja ulica št. 10. Telefon 155. 4037

Velika pojedina

domačih kolin
bo v nedeljo, 3. decembra v hotelu „Bellevue“ v Sp. Šiški.

Št. 65081 4038

Pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Celju odda se definitivna služba

pisarniškega pomočnika

z normalno plačo in sicer takoj.

Pogoji: Prosilec mora biti večš nemščine in slovensčine v pisavi in besedi, in mora biti strojepisec, Prošniki, ki so predstavljani iz nemščine v slovensčino popolnoma večši imajo prednost.

Prošnje opremljene z dokazili dosedanjega službovanja, vložiti je pri okr. glavarstvu Celjskem.

Česke salonske krikete, kosovni in orehovni

premog,

obče priznana kot najboljši kurivo, priporoča po najnižji ceni,

J. PAULIN V LJUBLJANI,

„Nova ulica šte. 3.“

Šepa bukova drva

po K 6— meter (Kašta). :

Staro umetno zobovje

kupuje 4021

samo danes in jutri od 5.—6. v hotelu pri Maliču, Šelenburgova ulica 7, II. nadstr., vrata št. 27.

Fina, zelo vešča šivilja

izurjena v likanju in pospravljanju,

želi vstopiti v službo kot hišna,

k dobri rodbini; gre tudi na deželo.

Ponudbe se prosi na uprav. »Slovenskega Naroda« pod „Marljivost“.

4005

BOŽIČNE in NOVOLETNE
ter sploh vse vrste

RAZGLEDNICE

kakor tudi 3907

REKLAMNE KOLEDARJE

dalje vsakovrstne

TISKOVINE

priporoča po najnižjih cenah

L. PEVALEK, Ljubljana, Židovska ulica 4.

Dijakom in dijakinjam popust!

Modna trgovina

O. Jezeršek

na Mestnem trgu

priporoča

svojo veliko izbiro damskih

čepic, perila, zavratnic,

pletenin, rokavic, predpas-

nikov, kožuhovine itd. :

po znano nizkih cenah.

Kupujte v slovenski trgovini!

Najboljše za želedece.

Lekarnarja Schaumanna

želodčna sol

in želodčne pastilje

je 30 let preizkušeno sredstvo proti vseh vrst želodčnim boleznim, motenju prebave in shujšanju.

Schaumannova želodčna sol

Skatljica K 1-50. Želodčne pastilje omara K 1.50. Razpošilja po povzetju od 2 skatljic naprej. — Lekarna Schaumann, Stockerau pri Dunaju. Dobiva se po vseh lekarnah in drogerijah. 3902

Neprimorom učinek

Trgovina z železnino
Valentin Golob

Ljubljana, Mestni trg 10, Dolenjska cesta 8

priporoča veliko zalogo razne železnine, kuhinjske posode, robe iz kositarja, posode za mast, lonce za perilo, žetnarje, konvice za petrolej in mleko itd. — vse domače trpežno ročno delo; štedilna ognjišča, peči, predpečnike, posode za premog. Velika zaloga tehtnic, uteži in meril, mesoreznic, plah za vozove, gumastih cevi in pip ter pristno pozlačenih nagrobnih križev. 3270

Založnik zveze c. kr. državnih uradnikov.

„SLAVIJA“

„... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...“
Rezervni fond K 53,758.385-24. — Izplačane oddolžitve in kapitalije K 115,390.603-61.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa posojila daje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani čigar pisarne so v lastne bančnej hiši v Gosposki ulici šte. 12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 94 vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.